

הן חבר אני לוועדת המהנדסים הבידקים את המדקים והבקיעים באר צנוזמה אמר לכם, רבותי? הבנק שלנו נסדק מאד וירד מאיגרא רמא למצרים בברקלים בנק. סולל בונה נסדק עוד לפני הרעידה והועידה בקצור — כל הבית הלאומי שלנו הוא סדק אחד! ואיך בשבת קודש זו נכרך כלנו "ברכת הנימל", מחמת שכלנו צפויים היינו למוות, הלא יעלינו לחור קצת בתשובה לא רק הוקניט כי אם גם הצעירים, כמו שאמר הרב זוננפלד לרב קוק בשעת המריבה וחלוקת הקומפלי-
מנאים ביניהם...

וכדי לסוים בכי טוב, מצוה לסי פד "על הנסים" של הדרשן השוטח במאה שערים. לאחר שנתפרסמו בעי רנו המודעות הגדולות "על הנסים" נהרו כלם למגרש אשר במ"ש, והדרשן פתח את דרשתו בתהלות ותשבחות על הנסים שעשה לנו הקב"ה והציג את נפשותינו מהרעש. ואולם כל בעל דרשן דורש לעצמו ומיד התהיל לדבר על החטאים ועל העוונות של העמק, שאינן שומדים תרומות ומעשר ואר כלים "טבל", הלא ישפך את כל חמתו על הצעירות, שהן מקצרות בתחתונים ובשערותיהם, שלא עפ"י השלחן ערוך שלה (אגב, איך הוא רואה את כל זאת?) ואגב בטל כפליפת השום את הצ-
יונים ימ"ש ולא את הסכמה לדבריו, הרימו החלוצים קליפות אבטיח וזרקו עליו עד שנאלץ להכנס לבית הכנסת ולאחז בקרנות הקיבוצ — ושלום על ישראל!

עזמות

הבגדאד, כיון שהתחיל הבית להודיע נבהלו הילדים ובקשו לברח. ואולם פקודת "הרבי" חוקה עליהם להשאר ונתן להם קומנדה לשבת ולהגיד תהלים. הילדים המסכנים פתחו את הספר והי תחילו צועקים בקיל: "ותרעש ותגעש הארץ", וככל אשר תוסיפו לקרא, הרי סיף החרד להודיע והאבנים איימו עליהם מלמעלה. הילדים ברחו מתוך בהלה, ואולם הדלת התעקשה ולא ציי-
חה להם ולא לרבים עד שנתעשת שכן יהודי לגורלם, נסתכן בנפשו ופתח להם דלת מן הצד, והתינוקות של בית רבן ניצלו כמות.

אגב, נזכרתי במעשה אחד שיש מעתי מפי הזקנים בצפת — ואם לצפת הניחו לי! — מימי הרעש שהיה לפני תשעים שנה, ביום כ"ד טבת, בשנת תקצ"ז, וחיום יום ראשון בשבת, והרב מאבריטש עמד בחדר הגדול והתפלל-
מינחה בצבור, מיד נודעו הבנין והקהל הכין את עצמו לברח.

— "עמדו"! — הרעים הרב מאד בריטש בקולו — השארו כאן, כי עוזבי הבית ונמלטו על נפשם החוצה. ורק תינוק רך נשאר מוטל בעריסתו וישן את שנתו הקטנה והנעימה. האם צעקה לעזרה ואין מושיע האבנים נתגלגלו אל החדר ונפלו על כל המטות, והשלחנות הכסאות והארונות וראן זה פלא! האד בנים הקיפו כמו בכוננה את הילד ולא נגעו בו לרעה, סהור סהור ולעריסה לא קרבו. הילד ניצול כמות ורק לאחר המעשה נתעורר משנתו בכיו.

ומספר לי תלמידו כי בשכונת הכוכבים ישנו "חדר" בבית הכנסת שחרעש חגיע כבר לאמריקת.

וקק יצא ככליו ושני תרבינים נתגנחו ממשי כשתי תגרנות, להבדיל, ועמדו מוכנים לנקד באצבעותיהם איש את עיני רעהו.

ובני דורנו נחלקים בדעות: יש אימרים — לקוי החמה שהיתה בזמן האחרון והדיפלומטים שבהם תולים את הקולר בכקור שעשה ראגיב אצל ר' משה קוימא, ואולם שני הצדדים מיצאים כי הכל "סן אללאה"!

וסכרא חוקה היא, רבותי, שהאשד מים בכל הצרה הזו הם המורים העב-
רים שלנו, וראייה לדבר: כעבר חצי שעה לאחר שקבלו את מיסכרתם עד מרץ בתנהלה הציונית נודעוה הארץ, חוששין, שאם ישלמו להם במלון יוז עוד שכר של חודש אחד — יחרב הם ושלום כל העולם כלו! *

ואת "הנסים והנפלאות" שהיו במזכרת משה בשעת הרעש שמעתם? לא! ובכן תשמעו עכשיו.

נס גדול היה שם, רבותי: כש התה ל הבית מתמוטט ברחו כל בני-
הבית ונמלטו על נפשם החוצה. ורק תינוק רך נשאר מוטל בעריסתו וישן את שנתו הקטנה והנעימה. האם צעקה לעזרה ואין מושיע האבנים נתגלגלו אל החדר ונפלו על כל המטות, והשלחנות הכסאות והארונות וראן זה פלא! האד בנים הקיפו כמו בכוננה את הילד ולא נגעו בו לרעה, סהור סהור ולעריסה לא קרבו. הילד ניצול כמות ורק לאחר המעשה נתעורר משנתו בכיו.

ומספר לי תלמידו כי בשכונת הכוכבים ישנו "חדר" בבית הכנסת שחרעש חגיע כבר לאמריקת.

ותפלין כל הימים: על שלשה דברים העולם עומד — על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים. התורה, הוא אומר, הולכת ומשתכחת מישראל, כידוע, ועבודה? כמה מתוסרי עבודה ישנם בארצנו! ונשאר רק גמילות חסדים: נסה נא, הוא אומר לי, לסוב על כל הבנקים והידידים, אם תוכל להשיג גמ"ח לו גם תשתטח לפניהם! הקב"ה רוצה להוכיר לכם בזה כי שלשת עמודי העולם נתמוטטו וע"כ נודעוה הארץ ועליכם לחור בתשובה.

— "טאקע אייערע חלוצים!" — אמר לי יהודי אחר שעלה עמי למכור בית ברחוב יפו — "כל זה בא מהחלוצים "שלכם"! וביחוד מהחלוצים, שאינן שומרות את שלש המצוות כידוע... ונסתתרו כל טענותי.

ואולם הסכה העקרית היא, כפי שכאר לי יהודי חקרן אחר עפ"י דרך הטבע, הואיל, הוא אומר, והארץ ער מדת, כידוע, על קרני שוד הבר, ומכיון את כדור הארץ על קרנו השניה, ומקרן לקרן מודעוה הארץ קצת ונעשית הרר עידה אצלנו. והדבר הוא פשוט, כמד דומיני, בתכלית הפשטות, אלא שכל הצרות באות לנו, כנראה, מימתי הקר-
נות.

ואולם משכילי הדור מתרצים ומי בארים את הרעש עפ"י המדע והחקירה האחרונה ראשית כל היו סבות חשרי בות שגרמו לרעש הזה: החתנגשות שבין הרב קוק והרב זוננפלד בשעת פגישתם בהתנה בבקור חוליים, הרב

הכבדים שהפילו בשעתם את "בר-
כבבא" בנחלת בנימין... ואפילו ק"ק צפת שהיא מקום מוכן לפורעניות ונהפכה פעמים ע"י הרעש, לא ניוקה ב"ה ואדרבה ביום רביעי זה עשו סעודה גדולה בישיבת חתם-סופר לנכבוד ה"יארצייט" של המיסר וביחוד מפני שניצלו מהרעש ויצאו בשלום הפעם.

ולא עוד אלא, שאחב"י רחמנים בני רחמנים הם ושלחו מת"א להם לשכם, לקים מה שנאמר: כי ירעב "ידידך" האכילהו לחם...

ואיכא דאמרי, שהשומרונים לא זכו לטעום מהלחם הזה והם יושבים על שדה הקברות, והרבה שליחים למקום: לפנים נחרבה שכם ע"י שני אחיו יהודים בגלל "האשה" ועכשיו ע"י ה"סהיוניה" שהביאו את "החיות" (רעש). גם יריחו נהרסה לפני מרעש היובלות של אחב"י ועכשיו אפשר היה להפילה ע"י התמוטת של חנוך עורים

ככל אפן — צריד להודות כי כל הקרבנות שמספרם הגיע קרוב לש-
מינה מאות — יותר אפילו מיפן לפי ערך התישבים בארצנו! — הם החרוד-
נים הראשונים, שהמטרה שלנו יודעת מי הרגם! *

ועכשיו, רבותי, רוצים אתם מס-
תמא לרעת את העיקר: מוזיכן בא הרעש הזה ומה מקורו? והדבר פשוט מאד, כפי שהמכיר לי יהודי מקובל, שהוא עטוף גלית

— לכבות את האש ואולם אהה! לא הועילו כל מומחיותן וכל מה שהוסיפו לכבות עלתה הלהבה עוד יותר והנשים אכדו עצות, ואולם ישועת ה' כהרה עין, פתאום נצנצה מהשכה מזהירה כמד חה של בעלת הבית פנתה אל אורחיה תיה בשמחה ובמהיאת כפים באנגלית: — "ליסין!" (שמענה!) — היא אומרת — שבחתי לגמרי כי כאן בשכר-
נותנו ממש לתחת הממנו יושב המומד חוז הגדול הד"ר רופין... הוא יודע הכל... הוא ידע להורותנו מה לעשות כנגד האש!...

— "אללרייט!" צעקו הנשים וכלן במרוצה אל בית המומחה של אש יאולם, אהה! עור, לא הספיקו הנש-
לגשת לביתו והנה כבתה האש במטבח והמומחיות שלו נפלה במים...

— שוטח שבעולם! אם מבטיח אדם את חנותו כנגד האש הרי מוכן הדבר מחמת ש"כורא מאורי האש" אפשר לעשות אבל איככה תוכל להביא רעש בעולם? *

נדורה אחת וקנה וחכמה היתה לי והיא, זכרונה לברכה, כשהיתה שומעת בשרור רעה ע"א דלקה שנפלה בעיר, או רעידת-אדמה ביפוניה או באיטליה, היתה שואלת מיד: הגם י ה ו ד י ם היו חלילה שם? ואת השאלה הזו — כמה אכחד? — שאלתי גם אני בשעה שהגיעה אלי הבשורה הנוראה ע"א הקרבנות הרבים שנפלו בארצנו, אעפ"י שגם בני-דורנו הם טעונים מרת צער-בעלי-החיים, ולא להנם אמרו הם כי כ"ז מעשי ידי ה"סוד-
יונין", וראייה לדבר שניזוקו כל עריהם ותל-אביב נשארה על תלה לקרות החטא של גזח עד ו החעונות

לאכוד ושכה, כנראה, להודיע אם ל פ נ י הרעש או אחריו? ... וגם המוסדות שלנו, שניזוקו ה"ל מי בחמש מאות פונט ומי בשלשת אלפים פונטים על ההר, מסתמא לא יפסידו מהענין הזה כלום, ולו לעצתי ישמע העורך הייתי מציע לו לדרש קומיסיון מהמוסדות הנ"ל בעד פרסום הנוקים, שהוא יפה לשנוורות כידוע. בקצור עכשיו יחל ד ע ש הודש באמריקה...

ואחרון אחרון חביב — חברת האחריות כנגד רעידת האדמה, רץ סוחר אחר להבטיח את חנותו אצל החברה בעירנו כנגד הרעש ואמר לו שכנו:

— שוטח שבעולם! אם מבטיח אדם את חנותו כנגד האש הרי מוכן הדבר מחמת ש"כורא מאורי האש" אפשר לעשות אבל איככה תוכל להביא רעש בעולם? *

ואפילו כל הבתים חריקים שבעיר ובשכונות מסביב נתמלאו מסביב עכ" שיו סחוליתה של העיר העתיקה. *

וכיוון שאנו מדברים באחריות וכאש נזכרתי במעשה שהיה בזמן האחרון אצל בנקאי אחד ידוע ברחביה. כיון שזכו ח כ ו מ י ם שלנו לבנקטים הלכת אשת המנהל של הבנק והזמינה גם את הסומוחות לתה בביתה הנאה אשר בשכונת רחביה, ובשעה שישבו ושווחו יחד על המומד חיות האמריקאית בארצנו, פרצה פת אום דלקת במטבח. מיד קמה מהומה ומבוכה וכל המומחיות רצו אל המטבח

דות אלא גם מקנסותי ממש כמו המשי-
טרה והבלדיה שלנו. בזמן האחרון הטילה קנם של 25 ג"מ על כל בעלי התיבות שלא-שלמו במועדם. האנגלים, כמובן, שלמו בעד התיבות ולא שלמו קנסות היהודים לא שלמו במועדם בעד התיבות ושלמו כלם קנסות — ר' יעקב משלם! — ובני דורנו לא שלמו לא בעד תיבות ולא קנסות, כי במה זה טוב ועדיף למשל, ממסי הבלדיה? בקצור, הדואר הכנים 250 לירות טבין ותקיליון מה-
תיבות ורבן ככלן מאהב"י, וחשנית — העתונים שלנו, שנמ-
כרו עד עשרת אלפים גליונות ליום, והקהל התנפל עליהם כעל "מי-מצח" או כמו על ה"עזמות" בעש"ק זה... תלמידו מחיפה כותב לי כי מכרו שם כל גליון מ"דאר היום" בשילינג, ואחרים מהקוראים עשו ביונם ומכרו אחרי הקריאה בשלשה ג"מ.

וגם מחוסרי עבודה יבואו אי"ה על שכרם: הטייחים והשיידים, וכי יחוד הארדיכלים והמהנדסים, בעיני ראיתי את הארדיכל המפולפל, שעמד והסתכל בסדקים של הבנק וכל המהני דסים סובבים עכשיו ברחובות העיר ופניהם צוחלות משמחה ממש כפני הרופאים בשעת אפדמיה בעיר...

ויש מזל לגויים: לוועד-הפועל של בני-דורנו נפתח בטיעתא דשמיא מקור חדש של פרנסה לחקון הבדק של המסי גד, ומסתמא "יפסידו" הרבה יותר מהנכאי של ה"חורבה" בשעת תקון המפולת ש"ם. אגב, הודיע דאר-היום כי באות אלה הפונטים שלהם הלכו